
Leger kommer ikke unna politikken

DEBATT

HANNE HESZLEIN-LOSSIUS

hannelossius@gmail.com

Hanne Heszlein-Lossius er ph.d., lege i spesialisering i anestesi og kommunelege i Berlevåg.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Hva bør leger mene noe om? Bryr vi oss mer om egne hager enn om verden?

Det finnes et stort nettforum for norske leger (1). Der delte jeg en nyhetssak om at Israel holdt tilbake koronavaksiner som skulle inn til Gaza for vaksinerings av helsepersonell. Jeg delte selve byrånyheten uten noen ytterligere kommentarer. Etter fem minutter ble innlegget slettet fordi det var «for politisk».

Jeg husker fortsatt forelesningene i det store auditoriet i bygget for biologiske basalfag, det såkalte BB-bygget, på Universitetet i Bergen. De forelesningene som gjorde størst inntrykk på meg, var dem hvor vi ble tatt med ut i verden. De forelesningene hvor vi ble bedt om å lytte og drikke te – og for all del ikke drukne i vårt eget smørøye. Langt der fremme hørte jeg foreleseren spørre: Hva slags leger ønsker dere å bli? – Dere går ut av dette studiet som en samlet saueflokk, fortsatte han, og ba oss huske på alle de individuelle tankene og spørsmålene vi hadde med oss da vi stod med usikre føtter ved inngangen til doktorlivet.

Hele 11 500 norske leger er med i den lukkede Facebook-gruppen. Dette er nær 40 % av de 29 457 registrerte yrkesaktive legene i Norge (2), med andre ord en stor andel av oss som praktiserer medisin. Bør vi som leger styre unna de politiske debattene? Hva er «for politisk» for oss? Og hvor kommer denne redselen for politikk fra? Per Fugelli fortalte oss at «helse = biologi × kultur × politikk opphøyd i andre potens». Hva skjer hvis vi fjerner politikk fra ligningen? Vil vi da kunne se hele bildet?

Nå er deler av verden nedstengt, men få steder er så stengt som Gaza. Her hjemme har brorparten av våre kolleger heldigvis fått sin vaksine. Når tusenvis av vaksinedoser som skal brukes av våre kolleger i Gaza ikke tillates å bli transportert inn til Gaza av israelske myndigheter, er det et klart politisk spørsmål, men også et viktig

helsespørsmål. Handlingen har åpenbare konsekvenser for våre kollegers helse, sikkerhet og funksjonsdyktighet. Det har konsekvenser for helsetilbudet til to millioner palestinere i Gaza. Er det irrelevant for norske leger?

«Vi kan, og vi bør, delta i debatten om den uretten som rammer folket i Palestina og andre steder i verden»

Fra morgenmøtet jeg sitter på i Norge kan jeg umulig kjenne lukten av kaffe som varmes i et vindu på Shifa-sykehuset i Gaza over brennende bomullsdotter fuktet med sprit. Med nok strøm til hver intensivseng og utsikt til fryselageret i vår egen sykehuskjeller der våre dyrebare Pfizer-vaksinedoser oppbevares ved $-72\text{ }^{\circ}\text{C}$, er det kanskje ikke så lett å se for seg sykepleiere som håndventilerer intuberte barn gjennom nok en natt med strømbrudd i Gaza.

Det er en virkelighet så langt unna vår egen som det er mulig å komme. Men vi kan, og vi bør, delta i debatten om den uretten som rammer folket i Palestina og andre steder i verden, selv om vi sitter trygge på morgenmøtet i Norge. Å forholde seg nøytral til urett og sitte stille når menneskerettigheter brytes, er også en politisk handling.

«Helse er politikk, og det er vi som leger nødt til å forholde oss til»

Derfor delte jeg innlegget igjen. Og igjen. Tre ganger. Fordi helse er politikk, og det er vi som leger nødt til å forholde oss til. Politikken styrer også helsetilbudet vårt. Det er vår regjering som skriver sykehusenes årlige oppdragsdokument. Det er regjeringen som stenger og åpner samfunnet under pandemien. Det er stortingspolitikkerne som kontrollerer regjeringen. Norsk helsevesen er politisk styrt, og slik skal det være.

«Ved vårt valg av yrke har vi tatt parti for livet. Det innebærer personlig initiativ, skaperglede, mot og spontanitet. Andre tar parti for døden. Det innebærer beregnende sluhet, avmålte handlinger og avvisning av ungdommen. Som lege har vi bare én lojalitet, og det er den enkelte pasient som skjebnen har ført til oss. Hvis dere klarer å holde fast på den tanken, kan dere ikke gå vill, selv ikke i det moderne livs moralske tåkelandskap.»

Dette sa professor Anton Hauge ved Universitetet i Oslo i sine avslutningstaler til legestudentene ved Universitetet i Oslo (3). Mads Gilbert gav det videre til oss da jeg var en av avgangselevne i Bergen en vårdag i 2014.

Så hvilken lege velger du å være? Unna politikken kommer nok ingen av oss.

LITTERATUR

1. Leger i Norge. Facebookgruppe. <https://nb-no.facebook.com/groups/1959210177435806/?fref=mentions> Lest 12.3.2021.
2. Legeforeningen. Om leger i Norge. <https://www.legeforeningen.no/om-oss/legestatistikk/om-leger-i-norge/#53300> Lest 12.3.2021.
3. Hauge A. Noen ord med på veien. Tidsskr Nor Lægeforen 1996; 116: 96.

Publisert: 19. mars 2021. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.21.0198

Mottatt 10.3.2021, godkjent 12.3.2021.

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 12. juli 2026.